



## CONSUMUL ȘI PRODUCȚIA DURABILE

Creșterea durabilă reprezintă unul dintre principalele obiective ale Uniunii Europene (UE). În această perioadă caracterizată prin schimbări climatice rapide și o cerere de energie și de resurse în continuă creștere, Uniunea Europeană a introdus o gamă de politici și de inițiative care au drept țintă consumul și producția durabile. În Pactul verde european și mai cu seamă în noul plan de acțiune pentru economia circulară, a fost anunțată o inițiativă legislativă privind o politică de promovare a produselor sustenabile care urmărește ca produsele din Uniune să își aducă aportul la dezideratul de a avea o economie cu impact neutru asupra climei, eficientă ca consum de resurse și circulară.

### TEMEI JURIDIC

Articolele 191-193 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

### OBIECTIVE ȘI REALIZĂRI

#### A. Planul de acțiune privind consumul și producția durabile (CPD)

În iulie 2008, Comisia a propus un [pachet de acțiuni și propuneri privind CPD și politica industrială durabilă \(PID\)](#), care vizează să mărească performanța de mediu a produselor pe parcursul ciclului lor de viață, să îmbogățească cunoștințele consumatorilor în domeniu, să stimuleze cererea de bunuri și tehnologii de producție durabile, să promoveze inovarea în industria UE și să trateze aspecte internaționale, precum comerțul și standardele. Planul de acțiune privind CPD s-a concretizat prin inițiative în următoarele domenii: extinderea Directivei privind proiectarea ecologică, revizuirea Regulamentului privind eticheta UE ecologică, revizuirea Regulamentului privind managementul de mediu și auditul, legislația privind achizițiile publice verzi, Foaia de parcurs privind eficiența resurselor și planul de acțiune privindecoinovarea. Aceste instrumente fac parte integrantă din Strategia de dezvoltare durabilă a Uniunii Europene (SDD a UE), dând mai multă consistență angajamentului pe termen lung al UE de a răspunde provocărilor venite odată cu dezvoltarea durabilă și de a intensifica cooperarea cu parteneri din afara UE, de exemplu, prin Procesul de la Marrakech al ONU.

#### B. Foaia de parcurs către o Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor

Ca o continuare logică a inițiativei emblematice Europa 2020 privind utilizarea eficientă a resurselor, care pledează în favoarea unei strategii care să definească obiectivele



pe termen mediu și lung de eficiență a resurselor și mijloacele de realizare, în 2011 a fost lansată Foaia de parcurs către o Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor. Foaia propune modalități de a mări productivitatea resurselor și de a decupla creșterea economică de utilizarea resurselor și de impactul său asupra mediului ( [2.5.6](#)).

### C. Etichetarea ecologică și etichetarea energetică

Etichetarea oferă informații cruciale, care ajută consumatorii să facă alegeri în cunoștință de cauză. Eticheta ecologică a UE este un sistem voluntar înființat în 1992 cu scopul de a încuraja întreprinderile să comercializeze produse și servicii care respectă anumite criterii de mediu. Pe produsele și serviciile cărora li se acordă eticheta ecologică se regăsește un logo în formă de floare, cu ajutorul căruia consumatorii, fie ei publici sau privați, le pot identifica cu ușurință. Până acum, eticheta s-a acordat unor produse de curățat, aparate electrocasnice, produse din hârtie, haine și produse de grădinarit, produse de îngrijire personală și pentru animale, lubrifianți și servicii precum cazările turistice. Criteriile pentru etichetarea ecologică nu se bazează pe un singur factor, ci pe studii care analizează impactul unui produs sau serviciu asupra mediului pe parcursul ciclului său de viață. Revizuirea din 2008 a [Regulamentului privind eticheta ecologică a UE \[Regulamentul \(CE\) nr. 66/2010\]](#) și-a propus să promoveze utilizarea sistemului voluntar de etichetare ecologică prin reducerea costurilor și a sarcinilor birocratice asociate cu aplicarea sa. La 30 iunie 2017, Comisia a evaluat Regulamentul privind eticheta ecologică (evaluare denumită „verificare a adecvării”) și și-a prezentat concluziile. Ea a ajuns la concluzia că regulamentul este relevant, în linii mari coerent și aduce beneficii la nivelul UE. Pe de altă parte însă, a concluzionat și că regulamentul și-a atins doar o parte din obiective (deoarece permite într-adevăr o performanță de mediu sporită pentru produsele care poartă eticheta, dar este posibil ca criteriile să nu fie cele mai inspirate, iar absorbția în piață rămâne anemică la anumite tipuri de produse) și nu prea este eficient (deoarece, în unele cazuri, costurile de conformitate pot fi o barieră în calea participării).

Directiva 92/75/CEE a introdus un sistem de etichetare energetică la nivelul UE pentru aparatele de uz casnic (în engleză „white goods”), potrivit căruia etichetele și informațiile din broșurile produselor oferă consumatorilor potențiali ratele de consum energetic pentru toate modelele disponibile. De la introducerea sa în 1995, eticheta energetică a UE a devenit un ghid recunoscut și respectat la scară largă pentru producători și consumatori. În iunie 2010, Directiva privind etichetarea energetică (2010/30/UE) a fost revizuită, extinzându-i-se domeniul de aplicare la o gamă mai largă de produse asociate cu energia. La 15 iulie 2015, Comisia a propus revenirea la scara unică de etichetare „de la A la G”. În temeiul [Regulamentului \(UE\) 2017/1369 din 4 iulie 2017](#) de stabilire a unui cadru pentru etichetarea energetică și de abrogare a Directivei 2010/30/UE au fost create cerințe noi de etichetare energetică pentru grupuri specifice de produse. În mod concret, începând cu 2021, au fost „reclasificate” cinci grupe de produse (frigidere, mașini de spălat vase, mașini de spălat rufe, televizoare și becuri): de exemplu, un produs care făcea parte din clasa de eficiență energetică A+++ va fi încadrat în clasa B după reclasificare, dacă consumul său de energie nu se modifică. Inițial, clasa A va rămâne goală pentru a lăsa loc pentru modele mai eficiente



energetic. Acest lucru le va permite consumatorilor să facă o distincție mai clară între cele mai eficiente produse ca consum de energie.

#### D. Proiectarea ecologică

Directiva privind proiectarea ecologică asigură îmbunătățirea tehnică a produselor. [Directiva 2009/125/CE](#), adoptată în 2009 ca versiune revizuită a Directivei 2005/32/CE, a extins domeniul de aplicare și la alte produse cu impact energetic în afară de produsele consumatoare de energie, și anume produsele care, deși nu consumă energie în timpul utilizării, au un impact indirect asupra consumului de energie, de exemplu dispozitivele ce utilizează apă, ferestrele sau materialul izolanț. Pe 30 martie 2022, Comisia a publicat o [propunere de regulament](#) de instituire a unui cadru pentru stabilirea cerințelor de proiectare ecologică pentru produsele sustenabile și de abrogare a Directivei 2009/125/CE.

#### E. Sistemul de management de mediu și audit (EMAS)

EMAS reprezintă un instrument de management cu ajutorul căruia întreprinderile și alte organizații își pot evalua, raporta și îmbunătăți performanțele de mediu. Sistemul, limitat inițial la întreprinderile din sectorul industrial, a fost pus la dispoziția întreprinderilor din 1995. Totuși, din 2001 EMAS este disponibil pentru toate sectoarele economice, inclusiv pentru furnizorii de servicii publici și privați. În 2009, EMAS a suferit o schimbare radicală odată cu adoptarea noului [Regulament EMAS \(CE\) nr. 1221/2009](#), menit să încurajeze organizațiile să se înregistreze în EMAS. Revizuirea Regulamentului EMAS a îmbunătățit posibilitatea de aplicare și credibilitatea sistemului și i-a mărit popularitatea și aria de răspândire. În 2017, anexele I, II și III la Regulamentul EMAS au fost modificate pentru a include modificările legate de revizuirea standardului ISO 14001:2015. [Regulamentul \(UE\) 2017/1505](#) de modificare a acestor anexe a intrat în vigoare la 18 septembrie 2017.

#### F. Achizițiile publice ecologice (APE)

APE este o politică voluntară în cadrul achizițiilor publice strategice care sprijină autoritățile publice la achiziționarea de produse, servicii și lucrări care au un impact redus asupra mediului. Conceptul de APV este recunoscut la scară largă în ultimii ani ca fiind un instrument util pentru stimularea pieței produselor și serviciilor ecologice și pentru reducerea efectelor asupra mediului ale activităților autorităților publice. Statele membre implementează APV-urile prin intermediul planurilor naționale de acțiune (PNA). Cele două directive privind achizițiile publice adoptate în 2004 (Directiva 2004/18/CE și 2004/17/CE) conțineau, pentru prima dată, dispoziții specifice legate de posibilitatea de a ține seama de aspectele de mediu în procedura de atribuire a contractelor de achiziții publice, de exemplu, prin includerea cerințelor de mediu în specificațiile tehnice, utilizarea etichetelor ecologice sau aplicarea criteriilor de atribuire bazate pe caracteristicile de mediu. Cele trei directive adoptate în februarie 2014 în cadrul reformei achizițiilor publice în temeiul Actului privind piața unică - Directivele [2014/24/UE](#) (Directiva „clasică”), [2014/25/UE](#) (Directiva privind utilitățile publice) și [2014/23/UE](#) (Directiva privind concesiunile) - simplifică procedurile relevante, îmbunătățind condițiile de inovare pentru întreprinderi și încurajând utilizarea la scară mai largă a achizițiilor publice verzi, sprijinind astfel trecerea la o economie



eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor și cu emisii reduse de dioxid de carbon.

În 2008, Comisia a publicat [o comunicare intitulată „Achiziții publice pentru îmbunătățirea condițiilor de mediu”](#), care stabilește o serie de măsuri necesare pentru a ajuta statele membre și autoritățile contractante individuale să implementeze APV. În consecință, criteriile privind achizițiile publice verzi în UE fac parte dintr-o abordare voluntară a APV. Până în prezent, au fost publicate 21 de seturi de criterii privind APV pentru anumite sectoare cum ar fi transportul, echipamentele IT de birou, produsele și serviciile de curățat, construcțiile, izolarea termică, produsele și serviciile de grădinarit.

#### **G. Planul de acțiune privind ecoinovarea (EcoAP)**

Planul de acțiune privind ecoinovarea [lansat de Comisie în decembrie 2011](#) este succesorul [Planului de acțiune pentru tehnologii ecologice \(ETAP\)](#), menit să impulsioneze dezvoltarea și aplicarea de tehnologii ecologice și să mărească competitivitatea europeană în domeniu.

Planul de acțiune privind ecoinovarea este legat în principal de inițiativa emblematică „O Uniune a inovării” din cadrul Strategiei Europa 2020. Planul de acțiune are drept scop să lărgescă domeniul de aplicare al politicilor de inovare pentru a include tehnologiile ecologice și ecoinovarea și să evidențieze rolul politicii de mediu de factor de creștere economică. De asemenea, planul de acțiune vizează anumite obstacole în calea ecoinovării și oportunități în acest sens, în special cele care nu sunt vizate de alte politici de inovare. EcoAP promovează ecoinovarea prin politica de mediu, sprijinul financiar pentru întreprinderi mici și mijlocii, colaborare internațională, noi standarde și dezvoltarea competențelor.

EcoAP este un cadru de politică amplu care poate fi finanțat din diferite surse. În perioada 2014-2020, principala sursă de sprijin a fost programul Orizont 2020. Printre alte surse se numără fondurile structurale și de investiții europene, precum Fondul european de dezvoltare regională, programul LIFE pentru mediu și politici climatice, COSME și politica agricolă comună. Mai recent, a fost introdusă o altă sursă majoră de sprijin: [Planul de redresare NextGenerationEU](#). În ultimii ani, multe dintre obiectivele planului de acțiune privind ecoinovarea s-au reunit în conceptul de economie circulară - o economie care învață de la natură să nu risipească nimic. Ecoinovarea este esențială pentru realizarea multor aspecte ale economiei circulare: simbioza sau ecologia industrială, proiectarea „cradle-to-cradle” (axată pe reciclarea permanentă) și modele de afaceri noi și inovatoare etc. ([2.5.6](#)).

Indicele ecoinovării evaluează realizările statelor membre în materie de ecoinovare, cu ajutorul unui cadru de măsurare format din 12 indicatori.

#### **H. Politica produselor durabile**

În cadrul Pactului verde european, în martie 2020 Comisia a prezentat un nou [Plan de acțiune privind economia circulară](#) (CEAP), în care a anunțat o inițiativă legislativă privind produsele sustenabile prin care produsele ar urma să fie adaptate pentru o economie circulară, cu impact neutru asupra climei și eficientă ca consum de resurse și prin care să se reducă deșeurile. Inițiativa privind produsele sustenabile se inspiră din Directiva privind proiectarea ecologică și se ocupă și de prezența substanțelor chimice



dăunătoare în produse precum produsele electronice și echipamentele TIC, textilele, mobila, oțelul, cimentul și produsele chimice.

La 22 martie 2023, Comisia a adoptat o [propunere de directivă privind noi norme referitoare la fundamentarea mențiunilor „ecologice”](#), care ia în colimator mențiunile ecologice false, precum și expansiunea etichetelor ecologice publice și private. În plus, Comisia a adoptat o [propunere de directivă privind normele comune de promovare a reparării bunurilor](#). Inițiativa privind „dreptul la reparare” încurajează consumul durabil, făcând în așa fel încât consumatorilor să le fie mai ușor și mai ieftin să repare bunurile defecte, în loc să le înlocuiască. Împreună cu [propunerea de directivă privind capacitatea consumatorilor pentru tranziția verde](#), noile norme stabilesc un regim pentru mențiunile și etichetele ecologice, cu scopul de a combate mențiunile ecologice false.

## ROLUL PARLAMENTULUI EUROPEAN

Parlamentul European și-a exprimat sprijinul pentru Planul de acțiune privind consumul și producția durabile și componentele sale în repetate rânduri. La revizuirea Directivei privind proiectarea ecologică din 2009, Parlamentul European a consolidat cu succes conceptul de analiză a ciclului de viață, îndeosebi conceptul de eficiență a resurselor și materialelor.

În [rezoluția sa din 10 februarie 2021 referitoare la noul Plan de acțiune pentru economia circulară](#), Parlamentul a subliniat, printre altele, că pe piața UE produsele și materialele sustenabile, circulare, sigure și netoxice ar trebui să devină norma, și nu excepția, și ar trebui percepute ca fiind opțiunea implicită, atractivă, abordabilă ca preț și accesibilă pentru toți consumatorii.

Parlamentul a jucat un rol important în adoptarea succesivă a unor dispoziții mai ecologice în directivele privind achizițiile publice. La ultima revizuire a acestor directive, adoptate în 2014, Parlamentul European și-a exprimat sprijinul, printre altele, pentru introducerea criteriului „ofertei cele mai avantajoase din punct de vedere economic” în procedura de achiziții. Aceasta le permite autorităților publice să se axeze mai multe pe calitate, considerente de mediu, aspecte sociale și inovare, ținând seama totodată de prețul și costul pe durata ciclului de viață al produsului achiziționat.

La 19 aprilie 2004, Parlamentul a decis să instituie un sistem de management de mediu (EMS), în conformitate cu EMAS. La 24 ianuarie 2006, Parlamentul European a semnat declarația EMAS, prin care s-a angajat să se asigure că activitățile sale sunt consecvente cu cele mai bune practici actuale în materie de management al mediului. În 2007, Parlamentul European a obținut certificarea ISO 14001:2004, înregistrându-se și în cadrul EMAS. În cadrul EMAS, la 16 decembrie 2019 Parlamentul a decis să își reducă emisiile de gaze cu efect de seră (GES) pe persoană cu cel puțin 40 % până în 2024, față de 2006, precum și o serie de alți indicatori de performanță climatică, inclusiv emisiile de GES provenite din transportul persoanelor, consumul energiei din surse regenerabile, consumul de gaze, păcură și electricitate etc. Potrivit datelor EMAS, între 2006 și 2019, Parlamentul își redusese deja emisiile de GES per persoană cu 37,7 %.

Parlamentul aplică, totodată, o politică privind APE. În iunie 2017, [Parlamentul a publicat un studiu privind APV](#), care examinează utilizările și oportunitățile actuale ale





APV în UE, în contextul Planului de acțiune al UE pentru economia circulară, prezentat de Comisie, și în continuarea acestuia. Studiul a identificat beneficii de mediu pentru cetățeni, precum și câștiguri pentru ocuparea forței de muncă și economia globală la nivel european.

În rezoluția sa din 17 octombrie 2013, Parlamentul a salutat Planul de acțiune privind ecoinovarea. Parlamentul a subliniat efectele potențiale la nivelul sinergiilor ale ecoinovării pentru crearea de locuri de muncă durabile, protecția mediului și reducerea dependenței economice. De asemenea, rezoluția a subliniat caracterul transversal al politicii pentru ecoinovare și necesitatea de a integra ecoinovarea în toate domeniile de politică. Parlamentul și-a adoptat, de asemenea, [poziția din 13 iunie 2017 referitoare la simplificarea etichetării energetice](#) propunând pentru aparatele electrocasnice o scară de la A la G care să le permită clienților să aleagă produse care reduc consumul de energie și implicit propriile facturi la energie.

În [rezoluția sa din 4 iulie 2017 intitulată „Un ciclu de viață mai lung pentru produse: beneficii pentru consumatori și întreprinderi”](#), Parlamentul a sugerat Comisiei să ofere populației informații mai exacte despre durabilitatea produselor și să ia în calcul posibilitatea de a lansa o etichetă europeană voluntară în care să intre, îndeosebi, date despre: durabilitatea produsului, caracteristicile de proiectare ecologică, capacitatea de modernizare în pas cu progresul tehnic și posibilitatea de reparare.

În [rezoluția sa din 31 mai 2018](#) referitoare la punerea în aplicare a Directivei 2009/125/CE privind proiectarea ecologică, Parlamentul a invitat Comisia să aloce resurse suficiente pentru procesul de proiectare ecologică, având în vedere că această legislație aduce o valoare adăugată semnificativă pentru UE. De asemenea, a rugat Comisia să evalueze dacă actuala metodologie de proiectare ecologică ar putea fi aplicată la alte categorii de produse, în plus față de produsele cu impact energetic și să prezinte noi propuneri legislative.

Deși în cadrul EMAS Parlamentul a declarat că a atins deja neutralitatea propriilor emisii de dioxid de carbon începând cu 2016 ca urmare a compensării cu 100 % a emisiilor sale ireductibile, în [rezoluția sa din 14 mai 2020](#) a declarat că va fi un exemplu pentru ceilalți și a rugat Biroul său să elaboreze o strategie pentru a deveni neutru ca emisii de dioxid de carbon până în 2030 prin măsuri interne (fără compensare). [Studiul Parlamentului](#) privind neutralitatea emisiilor de dioxid de carbon, publicat în septembrie 2020, descrie măsurile pe termen scurt, mediu și lung de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră care ar permite Parlamentului să își reducă drastic amprenta de carbon în vederea atingerii neutralității emisiilor de dioxid de carbon până în 2030.

Pentru mai multe informații pe această temă, consultați site-ul web al [Comisiei pentru mediu, sănătate publică și siguranță alimentară \(ENVI\)](#) a Parlamentului European.

Georgios Amanatidis / Maria-Mirela Curmei  
10/2023

